

‘ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียน’ เพื่อรอยยิ้มลูกหลานของเรา

ถ้าแววตาของเด็กนักเรียนที่เปล่งประกาย ถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำได้ พวกเขาคงอยากบอกผู้ใหญ่ ให้ช่วยแก้ปัญหาหลายเรื่องที่กระทบกระเทือน สุขภาวะ ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ภัยคุกคามสุขภาพ มิได้บังนทอนภาพรวมสังคมไทย แต่ยังคงแทรกซึมไปถึงโรงเรียน ชั้นประถมศึกษา ไม่ว่าสภาพแวดล้อม พฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ยาเสพติด ร้านเกมส์ และการใช้สารเคมีทางการเกษตร

แนวคิด “ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนเพื่อลูกหลานของเรา” จึงถูกริเริ่มขึ้นเพื่อเป็นแผนแม่บทให้กับชุมชนและโรงเรียน ตามแนวทางของ “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2552” ภายใต้ “พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550”

ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนฯ เป็นเครื่องมือที่ผสมผสานความร่วมมือ ทั้งผู้นำท้องถิ่น ครอบครั้ว ครู นักเรียน พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพให้กับสถานศึกษาในรูปแบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง

อริวัฒน์ พันธุ์ประชา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในฐานะผู้จุดประกายธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนฯ ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี กล่าวว่า ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน 60 แห่ง ทั้งจากอำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ สมัครเข้าร่วมโครงการนี้

“การมีธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนเพื่อลูกหลานของเรา ถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ ที่เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย จะส่งผลดีโดยตรงต่อนักเรียนและชุมชน”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ขับเคลื่อนธรรมนูญฯ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) โดยเริ่มจากเวทีจุดประกายและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน ตั้งแต่ปี 2556 มีการตั้ง “คณะทำงานจัดทำธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนเพื่อลูกหลาน” ประกอบด้วย โรงเรียน

ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน วัด และผู้นำท้องถิ่น เป็นกลไกเอื้ออำนวย ให้เห็นประโยชน์ของ นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพการศึกษา

หลังใช้เวลากว่า 1 ปี ก็สามารถประกาศเจตนารมณ์ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนเพื่อลูกหลานของเรา เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2557 ภายใต้สโลแกนว่า “คืนความสุขให้ชุมชน ด้วยธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนเพื่อลูกหลานของเรา”

ปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ ที่ร่วมโครงการ ต่างนำแนวทางของธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนฯ ที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้ ไปสู่การปฏิบัติแล้ว “เด็กหลายคนไปร่วมกับ อสม. ออกไปเยี่ยมคนแก่ คนป่วย ในชุมชน บางคนมุ่งสืบทอดตำนานวัฒนธรรมท้องถิ่น และหลายโรงเรียนได้ขยายพื้นที่การทำเกษตรปลอดสารเคมีไปยังชุมชนโดยรอบ”

อริวัฒน์บอกอย่างภูมิใจว่า วันนี้ธรรมนูญสุขภาพฯ มิได้โอบอ้อมสังคัม ชุมชนในพื้นที่เพียงเท่านั้น แต่สามารถขยายผลไปหลายโรงเรียนในจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้ามาเรียนรู้ดูงาน เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างแล้ว

นับว่าเป็นหนึ่งในความสำเร็จของกระบวนการสร้างสุขภาวะที่งดงาม...เพื่อรอยยิ้มลูกหลานของเราอย่างแท้จริง

รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อ: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ โทร 02-832-9000 หรือ www.nationalhealth.or.th

ร่วมแรง ร่วมใจ สร้างวิถีพอเพียง

โรงเรียนวัดเวฬุวนารามฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านแซ่โหล ตำบลดอนไผ่ อำเภอดำเนินสะดวก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ประกอบอาชีพเพาะปลูกและรับจ้าง เคยเผชิญปัญหาสุขภาพจากการใช้ **ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง**

ชาวบ้านพ่อแม่ผู้ปกครองป่วยไข้ นักเรียนหลายคนเผชิญกับปัญหาสุขภาพ ต้องขาดเรียนหรือเรียนในสภาพเจ็บป่วย ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กๆ นำมาซึ่งปัญหาต่อผลการเรียนโดยตรง

“**ไม่ฉีดยาฆ่าแมลง จะได้กินผักได้อย่างไร ถ้าไม่ฉีดยา ไม่มีผัก ครูจะออกเงินเลี้ยงปาก เลี้ยงท้องให้เราได้ไหม**” เสียงสะท้อนจากชาวบ้านหลังจากโรงเรียนได้จัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับชาวชุมชน

นี่คือจุดเริ่มต้นให้คณะครู ลูกขึ้นมาจัดทำยุทธศาสตร์ “**ธรรมนูญสุขภาพเพื่อลูกหลานของเรา**” โดยอาศัยยุทธวิธี “**ร่วมคิด ร่วมทำ รวมพลัง ร่วมใจ**” ปลูกฝังความรู้ให้ชุมชนและเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถม

ผลผลิตจากแปลงผักปลอดสารพิษได้นำเข้าสู่โครงการอาหารกลางวันหรือจำหน่ายในชุมชน เกิดรายได้ กลายเป็นทุนการศึกษา กิจกรรมเพื่อสังคม และโครงการ **ธนาคารในโรงเรียน** สอนให้เด็กประหยัด อดออม มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน สามารถช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครองได้อีกทางหนึ่ง

นับเป็น “**สุขภาวะที่ยั่งยืนบนวิถีพอเพียง**” ด้วยกระบวนการของธรรมนูญนั่นเอง

